

Форма вибухового пристрою в цілому та насічок на його оболонці можуть свідчити про конструктивно-прогнозований напрямок розльоту осколків після вибуху.

Максимальна відстань розльоту осколків у повітрі за умови нормального тиску при вибуху електродетонатора промислового сягає 25 метрів, гранати Ф-1 – 200 метрів, осколочно-фугасного снаряду 152 мм – 1500 метрів, протипіхотної вистрибуючої осколкової міни кругового ураження ОЗМ-72 – до 2 кілометрів.

Таким чином, слід розуміти, що вибухові пристрої, снаряди, бомби та ракети, що не розірвалися, міни, якими вже всяяна українська земля є дуже небезпечними для самих саперів-вибухотехніків, не кажучи вже про мирне населення. Тому, вважаємо, що при підготовці поліцейських у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання вимушено назріла необхідність у більш акцентованому вивченні заходів безпеки під час виявлення вибухонебезпечних предметів.

Літературні джерела:

1. Дії поліції у разі виявлення зброї та вибухових пристроїв або слідів їх застосування / кол. авторів; за заг. ред. С. С. Чернявського, О. Г. Рувіна, Б. Б. Теплицького [Текст] : довідник – Київ : 1500 прим., 2019. – 148 с.

2. Гудков В.В., Пащенко В.І. Основні ознаки впливу вибуху на навколишню обстановку пристроїв з конденсованими вибуховими речовинами: Пам'ятка, Вибухотехнічна служба при ЕКУ МВС України, Київ, 2000, 12 стор.

Сахарова Єва Русланівна,

слідчий слідчого відділу Краматорського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Донецькій області

ПІДРОЗДІЛИ ДЕТЕКТИВІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

На теперішньому етапі розвитку нашої держави правоохоронні органи України зазнають тривалу трансформацію із системи органів внутрішніх справ, які мали каральну спрямованість, в органи правопорядку європейського зразка, які повинні орієнтуватись на надання послуг населенню та безперечному дотриманні прав та свобод людини. Одним із напрямів реформування правоохоронних органів стало запровадження проєкту «Детективи» у Національній поліції

України. Саме тоді було опубліковано низку монографічних досліджень українських науковців та юристів-практиків. Серед таких монографія авторського колективу у складі М.О. Семенишина, В.М. Бесчастного, С.С. Вітвіцького та інших «Детективна діяльність в механізмі запобігання злочинності» (2020).

Так, наприклад, відповідно до наказу Голови НПУ від 29.12.2017 № 1342 у штатний розпис Головних управлінь Національної поліції в областях внесено зміни, а 19.01.2019 створено відділи розслідування особливо тяжких злочинів, тобто службу детективів, які поєднують у своїй роботі слідчі й оперативні функції, у вигляді формування підрозділів зі слідчих та оперативних працівників.

При цьому згідно з вимогами керівництва Національної поліції України відділи було укомплектовано на дві третини колишніми працівниками оперативних служб, а на одну третину – працівниками із досвідом слідчої роботи.

Робота працівників відділів організовується шляхом об'єднання у групу за певним напрямком працівника із досвідом слідчої роботи та двох колишніх оперативників, які спільно працюють з часу отримання відомостей про можливу причетність особи до вчинення кримінального правопорушення, достатніх для внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, документування її діяльності шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій, реалізації отриманих матеріалів і до направлення обвинувального акта до суду. Слід зазначити, що саме таке співвідношення надає можливість найбільш ефективно виконувати завдання кримінального провадження, передбачені ст. 2 КПК України.

Із цього приводу Сергій Князев (голова Національної поліції України у 2017–2019 роках) зазначив, що значно скоротили кількість оперативних працівників в окремих відділах поліції у семи різних регіонах нашої держави і натомість створили посади детективів на різних рівнях – від маленького відділення у сільській місцевості до великого відділу у місті обласного значення. Це є «горизонтальною» складовою експерименту, що зменшує одну загальну проблему – бюрократію, щоб слідчий не писав доручення у порядку ст. 40 КПК України, а оперативний працівник щоб не чекав, а потім відписував. Завдяки такому експерименту значно зменшилися строки з часу порушення кримінального провадження до його реалізації.

Крім того, запровадження проекту «Детективи» у роботі Національної поліції України було обумовлено насамперед необхідністю підвищення рівня ефективності виявлення та встановлення осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, і розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів.

На сьогодні у восьми Головних управліннях Національної поліції в областях триває практичний етап експерименту із впровадження поліцейських детективів.

Проте, на жаль, слід зазначити, що наразі на законодавчому рівні в Україні визначено лише один вид детективів – детективів Національного антикорупційного бюро України. Так, ч. 4 ст. 5 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 передбачено положення про структури управлінь Національного бюро, в які можуть входити підрозділи детективів. Згідно зі ст. 23 цього Закону передбачено такі категорії посад, як «керівник підрозділу детективів», «заступник керівника підрозділу детективів», «старший детектив» і «детектив». Досудове розслідування у Національному бюро здійснюють детективи та старші детективи. Водночас у чинному національному законодавстві відсутнє визначення поняття «детектив». Проте його тлумачення міститься у Великій українській юридичній енциклопедії: «детектив – це службова особа відповідного органу досудового розслідування, уповноважена в межах своєї компетенції, визначеної кримінальним процесуальним законодавством, із застосуванням гласних і негласних методів здійснювати виявлення, попередження, розкриття та розслідування злочинів (проводити оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування)».

Крім того, досліджуючи зарубіжний досвід, можна дійти висновку, що детективна діяльність є невід'ємною частиною правоохоронної системи держави.

Також не можна не зауважити, що у зв'язку з неврегульованістю в національному законодавстві питання про функціонування в поліції детективних підрозділів виникла ситуація з недостатнім розумінням місця експериментальних підрозділів у структурі Головних управлінь Національної поліції в областях деякими керівниками прокуратури.

Сьогодні детективна діяльність в Україні є новим видом професійної діяльності правоохоронних органів. Однак слід констатувати, що, на превеликий жаль, правове регулювання детективної діяльності як державних службовців (тобто детективів правоохоронних органів), так і приватних детективів в Україні відсутнє, хоча в багатьох країнах світу приватна детективна діяльність є легалізованою і приносить користь суспільству. До таких країн належать, наприклад, США, Великобританія, Франція, Німеччина, Канада, Індія, Ізраїль, Японія, Норвегія, Іспанія, Італія, Португалія, Мексика. На підставі викладеного доцільно зробити висновок, що для повноцінної роботи поліцейських детективів необхідно законодавчо регламентувати такі види діяльності, зокрема шляхом внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», відомчих наказів та інструкцій, насамперед до Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним

правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженої наказом МВС України від 7 липня 2017 р. № 575. Саме після законодавчого закріплення діяльність підрозділів детективів обов'язково матиме позитивні наслідки своєї діяльності.

Список використаних джерел

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / редкол.: В.Т. Нор (голова) та ін. ; Нац. акад. правових наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. Т. 19: Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура. 960 с.

2. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/4651-17>.

3. Мезенцева І.Є. Зарубіжний досвід законодавчого регулювання детективної діяльності та практика його застосування (на прикладі США) // Матеріали Всеукраїнського саміту приватних детективів (м. Дніпро, 30 листопада 2017 р.) / МВС України, Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро, 2018. С. 121–125.

4. Удалова Л.Д. Кримінальна процесуальна діяльність національного антикорупційного бюро України. Вісник Академії адвокатури України. Київ, 2015. Т. 12. № 2 (33). С. 154–160.

5. Черней В.В. Перспективи подальшого реформування органів досудового розслідування в системі органів Національної поліції України. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2016. № 3. С. 5–18.

6. Юридична енциклопедія: в 6 т. Т. 2. К.: Укр. енциклопедія, 1998. 634 с.

Севрук Володимир Геннадійович,

провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший дослідник, доцент

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ОРГАНІЗОВАНІ ГРУПИ ТА ЗЛОЧИННІ ОРГАНІЗАЦІЇ, СФОРМОВАНІ НА ЕТНІЧНІЙ ОСНОВІ

Вважаємо за доцільне висловити особливу точку зору на концепцію загальнодержавних заходів протидії злочинності. Її специфіка полягає в тому, що існують дві взаємопов'язані між собою проблеми: з одного боку – злочинність, а з іншого – протидія їй. Безумовно, вони утворюють системне явище, вплив на яке має бути відповідним. Тому загальнодержавні заходи можуть результативно впливати на зниження криміногенних ризиків заходів, здійснюваних органами кримінальної юстиції. У цьому плані доречно нагадати прописну істину, що в кожному